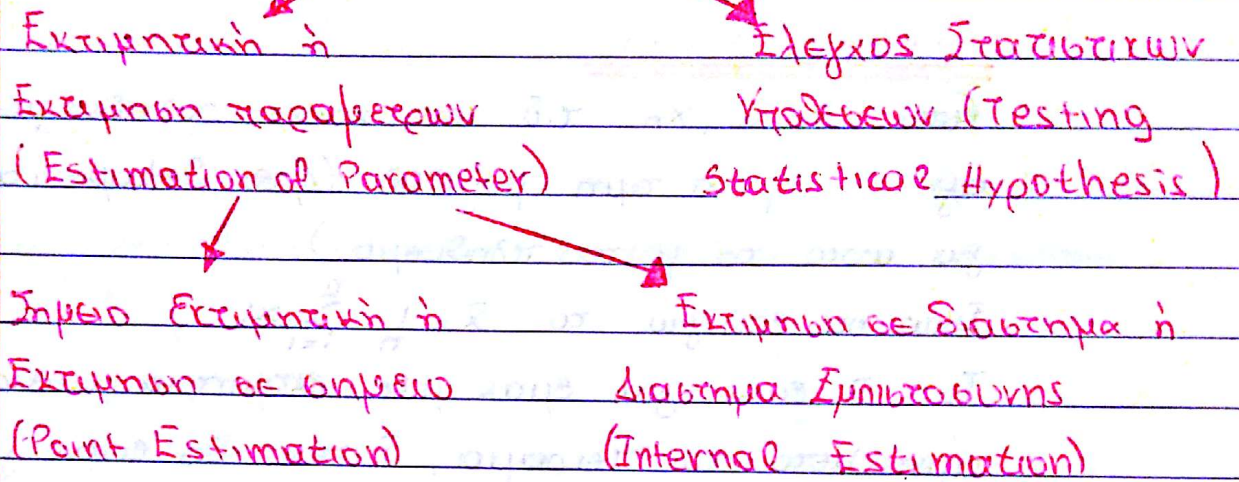

Στατιστική Συμπερασματολογία (Statistical Inference)

Παράδειγμα:

(Με Εκτίμηση)

A, B υποθέσεις. Μας ενδιαφέρει η $p = P(A)$

$X =$ αριθμός υποστηρικτών του A, $n = 100$ (μέγεθος)

$X = x$ (θα πάρει μια συγκεκριμένη τιμή) ή $p \approx \frac{x}{n}$ το ποσοστό που θα υψώσει τον A

↓
 Άγνωστο p , το προσεγγίζω εγώ!

$X \sim B(n=100, p)$ ↖ παραμέτρος

Ένα ερώτημα που θέλουμε να αναρωτηθούμε είναι το εξής:

Μήπως $p > \frac{1}{2}$; } το ερώτημα αυτό αφορά τον
 έλεγχο στατιστικών παραμέτρων }

! Με την εκτιμητική προσδιορίζω μια ποσότητα από το δείγμα όταν πάρω πληροφορίες και έτσι προσεγγίζω την ρ με μια τιμή (εκτίμηση σε όθρηο)

Σημείο Εκτίμησης

Έστω $x_1, \dots, x_n$ τ.δ. από κάποιο πληθυσμό με αγνώστη μέση τιμή $\mu = E(x)$ (Ένας δείχνουμε να ψάξουμε για αυτό το μ του πληθυσμού)

Έστω ότι επιλέγω το $\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$

Το $\bar{x}$ είναι για εμάς μια εκτιμητική συνάρτηση με τιμή μετά το πείραμα, $\bar{x}$ που θα είναι για εμάς ο εκτιμητής του μ

⊕ Πρόβλημα 1:

Πώς βρίσκονται οι εκτιμητικές συναρτήσεις; (μεθόδους ροών)
($E(x) = \mu = \bar{x} = m$ εφιδωνω)

Πρόβλημα 2:

Πώς αξιολογούνται;

(Βασικό επίσημο) Αμερόληπτα

Ένας εκτιμητής $\hat{\theta}$ του θ θα λέγεται **αμερόληπτος** αν $E(\hat{\theta}) = \theta \quad \forall \theta \in \Theta$ ή $\forall \theta$

↳ Ένας οποιοδήποτε

παραμετρικός χώρος!

⊕ Εκτιμητής $\bar{x}$

$\hat{\mu} = \bar{x}$ ή άλλη γραφή μεθα από 6.6

$$= T(x_1, \dots, x_n)$$

$$= S(x_1, \dots, x_n)$$

Παράδειγμα:

Έστω $x_1, x_2, \dots, x_{30}, \dots, x_{40}$ τ.δ από πληθυσμό με αγνώστη παράμετρο μ . Με ενδιαφέρει να εκτιμήσω το $\hat{\mu} = j$

Θα μπορούσα να πάρω $\hat{\mu} = \bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$

Παίρνω ως εκτιμητή το $\hat{\mu} = \bar{x}_{30}$ ή $\hat{\mu} = \bar{x}_{40}$

Ποιο από τα δύο όμως προτιμώ;

Επιλέγω το $\hat{\mu} = \bar{x}_{40}$ γιατί χρησιμοποιώ περισσότερες πληροφορίες έφθον το παίρνω όσο πιο κοντά μπορώ στο εθνικό μέγεθος και δεύτερος λόγος η διακύμανση του είναι μικρότερη

$$\text{Γενικά: } \text{Var}(\bar{x}) = \frac{\sigma^2}{n}$$

$$\text{Var}(\bar{x}_{30}) = \frac{\sigma^2}{30}, \quad \text{Var}(\bar{x}_{40}) = \frac{\sigma^2}{40} \quad (\sigma^2 \text{ ίδιο})$$

!! Επιλέγω από τους αμερόλητους αυτόν με τη μικρότερη διακύμανση.

$$E(S^2) = \sigma^2$$

$$\hat{\sigma}^2 = S^2 \text{ (αμερόληπτος εκτιμητής)}$$

$$E(\hat{\theta} - \theta)^2 = \text{Var} \hat{\theta}$$

Παράδειγμα (από προηγούμενο μάθημα) :

Πληθυσμός $x: 3, 4, 5$

$$P_x: \frac{1}{3}, \frac{1}{3}, \frac{1}{3}$$

$$P(x=x) = \frac{1}{3} \text{ για } x=3, 4, 5, \quad \mu = E(x) = 4, \quad \sigma^2 = \frac{2}{3}$$

Παίρνω δείγμα $n=2$ με επαναθεση

Δυνατές περιπτώσεις:

	(3,3)	(3,4)	(3,5)	(4,3)	(4,4)	(4,5)	(5,3)	(5,4)	(5,5)
$\bar{x}:$	3	3.5	4	3.5	4	4.5	4	4.5	5

$$\bar{x}: \quad 3 \quad 3.5 \quad 4 \quad 4.5 \quad 5$$

$$P_{\bar{x}}: \quad \frac{1}{9} \quad \frac{2}{9} \quad \frac{3}{9} \quad \frac{2}{9} \quad \frac{1}{9}$$

$$\mu_{\bar{x}} = E(\bar{x}) = 4, \quad \sigma_{\bar{x}}^2 = \frac{\sigma^2}{n} = \frac{\sigma^2}{2} = \frac{1}{3}$$

Αν μ αγνώστος

Επιλέγω για την εκτίμηση του $\hat{\mu} = \bar{x}$ δείγμα μέσος

Αναλόγα σε ποια διαδο θα πείσω θα χρησιμοποιήσω αυτήν

για να μάθω το $\hat{\mu}$, την αριθμητική τιμή του $\bar{x}$

$$\hat{\mu} = E(x) (= \mu) \text{ αμερόληπτος}$$

Διαστήματα Εμπιστοσύνης :

Έστω $x_1, x_2, \dots, x_n$ τ.δ από πληθυσμό (θ) , θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε τις 6.6

$$L = L(x_1, \dots, x_n) \quad \text{με τιμές} \quad l = l(x_1, \dots, x_n)$$

$$U = U(x_1, \dots, x_n) \quad u = u(x_1, \dots, x_n)$$

για να εκτιμήσουμε το θ στο διάστημα τιμών (L, U) με την προϋπόθεση ότι:

① να έχει όσο γίνεται μικρότερο μήκος

② να περιέχει το "αγνωστο" θ ένα μεγάλο ποσοστό φθάρων

μεγάλο ποσοστό φθάρων $\equiv (1-\alpha) \cdot 100\%$ για ένα $(1-\alpha) 100\%$ διάστημα εμπιστοσύνης

Για το θ ισχύει η σχέση:

$$P(L < \theta < U) = 1 - \alpha$$

Παράδειγμα :

Να βρεθεί ένα $(1-\alpha) 100\%$ Δ.Ε (Διάστημα Εμπιστοσύνης)

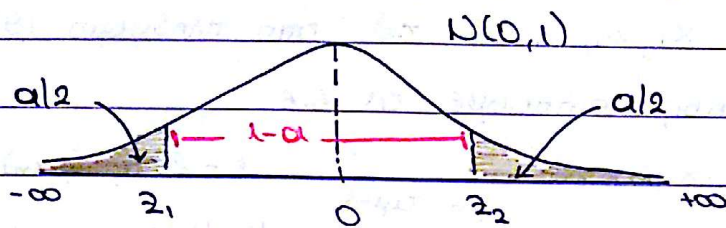
για το μ ενός κανονικού πληθυσμού $N(\mu, \sigma^2 = \text{γνωστό})$

όπου $x_1, \dots, x_n$ τ.δ από τον πληθυσμό

Απάντηση :

Ξεκινώ με έναν εκτιμητή του $\hat{\mu} = \bar{x}$

$$\bar{x} \sim N\left(\mu, \frac{\sigma^2}{n}\right) \rightsquigarrow \frac{\bar{x} - \mu}{\sigma/\sqrt{n}} \sim N(0,1) \text{ ακριβές αποτέλεσμα}$$

$$z_1 = -z_{\frac{\alpha}{2}}, \quad z_2 = z_{\frac{\alpha}{2}}$$

θα βρω δύο τιμές z_1, z_2
που να ικανοποιούν την
σκέψη

$$P\left(\underbrace{z_1}_{L} \leq \frac{\bar{x} - \mu}{\sigma/\sqrt{n}} \leq \underbrace{z_2}_{U}\right) = 1 - \alpha$$

$$\Rightarrow P\left(-z_{\frac{\alpha}{2}} \leq \frac{\bar{x} - \mu}{\sigma/\sqrt{n}} \leq z_{\frac{\alpha}{2}}\right) = 1 - \alpha$$

$$\Rightarrow P\left(-z_{\frac{\alpha}{2}} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} - \bar{x} \leq -\mu \leq z_{\frac{\alpha}{2}} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} - \bar{x}\right) = 1 - \alpha$$

$$\Rightarrow P\left(\bar{x} - z_{\frac{\alpha}{2}} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \leq \mu \leq \bar{x} + z_{\frac{\alpha}{2}} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}}\right) = 1 - \alpha$$

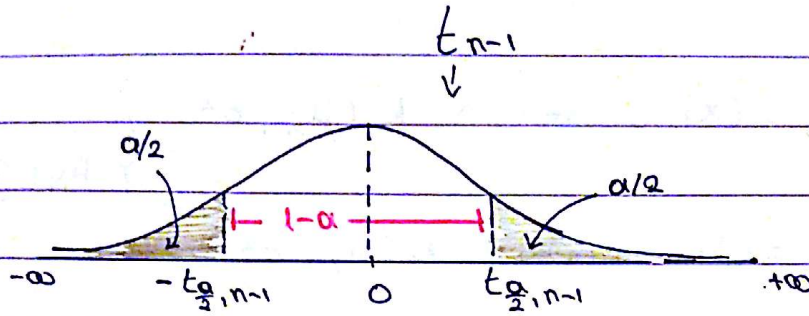
Απόδοση $L = \bar{x} - z_{\frac{\alpha}{2}} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}}, \quad U = \bar{x} + z_{\frac{\alpha}{2}} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$

! Αν έχω προσδιορίσει το α

πώς βρω τινάρα και τα βρίσκω

$$t_{n-1} \sim \frac{\bar{x} - \mu}{s/\sqrt{n}} \quad (\text{ομοία με πριν το βρίσκω})$$

$$P\left(-t_{\frac{\alpha}{2}, n-1} \leq \frac{\bar{x} - \mu}{s/\sqrt{n}} \leq t_{\frac{\alpha}{2}, n-1}\right) = 1 - \alpha$$

$$\leadsto L = \bar{x} - t_{\frac{\alpha}{2}, n-1} \cdot \frac{s}{\sqrt{n}}$$

$$U = \bar{x} + t_{\frac{\alpha}{2}, n-1} \cdot \frac{s}{\sqrt{n}}$$

Παράδειγμα 4.1 / Βιβλίο Λουκά :

$n = 20$ άτομα (μεγέθος)

$\sigma^2 = 25$, 95% Δ.Ε για το μ

$x_i \sim N(\mu, \sigma^2 = 25)$, x_i διαφορές

απάντηση :

Συμπύρινα με τα προηγούμενα

$$L = \bar{x} - z_{\frac{\alpha}{2}} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

$$\bar{x} = 0.6$$

$$L = \bar{x} - z_{0.025} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

$\leadsto \sigma = 5$ Άρα

$$U = \bar{x} + z_{\frac{\alpha}{2}} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

$$\alpha = 0.05$$

$$U = \bar{x} + z_{0.025} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

$$\leadsto (l, u) = (-1.59, 2.79)$$

$$\underline{P(-1.59 \leq \mu \leq 2.79) \neq 0.95 \text{ (0\acute{n} 1)}}$$

Δες μπορεί να το γραφω αυτο.

* Τα παλινα "ετοιμα" στο το βιβλιο

συνημμενες μες το βιβλιο του...

Ασκηση 4.11 Βιβλίο Λαυρα :

$$\left. \begin{aligned} X &= (x_1, \dots, x_n) \sim N(\mu_x, \sigma^2) \\ Y &= (y_1, \dots, y_n) \sim N(\mu_y, \sigma^2) \end{aligned} \right\} \text{Ανεξάρτητες}$$

1. Νόσο $\forall w \in [0,1]$ η 6.6 $n = U(x, T) = wS_x^2 + (1-w)S_y^2$
είναι αμερόληπτος εκτιμητής του σ^2

$$E(n) = w E(S_x^2) + (1-w) E(S_y^2) = w\sigma^2 + (1-w)\sigma^2 = \sigma^2$$

2. Για ποιο w η $\text{Var}n \rightarrow \min$;

$$\text{Var}n = w^2 \text{Var}(S_x^2) + (1-w)^2 \text{Var}(S_y^2) = g(w), \dots$$